

Dopisi.

V Buda-Peštu 12. aprila. V. — Prihodnji teden imajo poslanci zagrebškega deželnega zbora v Pešt priti v razgovor, v kako zvezo naj bi vprihodnje stopila trojedina kraljevina k ogerskemu kraljestvu. Ker je hrvaški deželni zbor svoji deputaciji na tanko meje zaznamoval, katerih pri obravnavah v Peštu nikakor ne sme prestopiti, in ker bode potem ves hrvaški deželni zbor zvezne obravnave z ogerskim deželnim zborom pretresal in potrdil ali pa zavrgel, se ni bati, da bi hrvaški poslanci v Peštu na led speljani bili. Ogerski deželni zbor je v te obravnave tudi 12 odbornikov izvolil, same trde Magjare, med katerimi je tudi glasoviti baron Eötvös, zagovornik nemškega gospodstva nad Slovani v dedičnih deželah avstrijskega cesarstva. Radovedni smo, v katerem jeziku se bode obravnavalo; Magjari bodo svoj jezik v te prevažne razprave močno silili, Hrvatje se jim tedaj bodo morali krepko in odločno upreti, in to temveč, ker bi se Magjari vprihodnje vedno na to upirali, da bi se pri velikih zveznih obravnavah magjarski jezik upotreboval. — Za druge avstrijske Slovane bi bilo gotovo ugodnejše, ako bi se hrvaški deželni zbor ne bil za ponovljenje ogerske zveze odločil in bi trojedina kraljevina po vsem samostojna ostala. Da pa Hrvatje do Dunaja nimajo toliko zaupanja, kakor do Ogrov, tega je dunajska vlada sama kriva, ker je v preteklih letih tako očitno kazala, da Magjare z večimi pravicami obdaruje kakor druge narode, zlasti slovanske. Kar se narodne ravnopravnosti tiče, se Magjari res nikakor ne morejo pritožiti, da bi Nemci in Lahi kako prednost pred njimi imeli, ker pri vseh kraljevih gosposkah, izvzemši finančne, se vse opravlja v magjarskem jeziku, pa tudi finančne uradnije niso več čisto nemške; samo med seboj si še v nemškem jeziku dopisujejo; kdor pa kako prošnjo ali pritožbo v magjarskem jeziku finančnim gosposkam podá, kar je najbolj navadno, tudi v magjarskem jeziku odgovor dobí. — Da se pa tudi od nemagjarskih strani in v nemagjarskih okrajnih gosposkam magjarske vloge podavajo, temu se ni nikakor čuditi, ker fiškali in zakonni pisarji, kateri večidel ljudem spise do uradnij narejajo, so zagrizeni magjaroni, če prav niso magjarske narodnosti. Gosposkam, posebno pa političkim in sodnim je najbolj všeč, če se jim le magjarske vloge pošiljajo; do deželne vlade in do deželne najviše sodnije je pa nemagjarskim vlogam pot celó zaprta. — Iz tega se lahko sodi velik razloček v narodnih zadevah pri ogerskih uradnijah in pri uradnijah v slovanskih deželah, ktere pod dunajskim državnim ministerstvom stojé. Nadjamo se pa, da enaka narodna ravnopravnost v Avstrii vprihodnje doide vsem narodom njenim. Tega nihče ne more tajiti, da se Magjarom v narodnih zadevah čisto nobene zavire ne delajo, marveč da se jim k narodnemu razvitku in izobraženju na vse strani pomaga — djansko in duševno. V dokaz tega navodim samo denarne podpore, ktere magjarski akademii vednosti in umetnij in magjarskemu gledišču v Peštu iz deželnih zakladov prihajajo. Ogerska dvorna kancelija na Dunaji v vseh svojih opravilih magjarski jezik upotrebuje, in dvorni kancelár pl. Majlath je brž ko ne na svoje mesto največ zavoljo tega poklican bil, ker so si ga Magjari za kancelarja želeli. Ravno tako so vse imenitnejše službe na Ogerskem v rokah takih mož, kateri so Magjarom najbolj po volji. Ne vem, da bi katero drugo deželo našega cesarstva v tej reči mogli z ogersko primerjati. — Govoré o narodnih zadevah, ki so vsakemu izbujenemu narodu predrage svetinje, mi pride na misel okrožnica ljubljanskega konzistorija, o kateri sem v poslednjih „Novicah“ bral. Prav v srce

me je spekla; brez vsega drugega le to pravim: Videant Consules, ne quid fides fidelium detrimenti capiat! — Kako zdatno delajo Magjari za vtrjenje magjarizma, naj vam povem še to, da je ogerski primaš ali prvi ogerski škof v Estergonu (Gran) za gimnazijo v Trnavi, ktera skoraj samo slovaške dijake odgojuje, 200.000 gold. daroval, toda s tem pristavkom, da mora biti na tej gimnazii magjarski jezik na večne čase učni jezik!

Iz Trsta — piše „Il. Primorjan“ sledeče: „Znano je, da sta lansko leto gospoda Nabergoj in Primožič presvitlega cesarja prosila, naj se predrugačijo nekatere reči v tržaški okolici. Kar jima je presvitli cesar zagotovil, to je tudi spolnil. Naročeno je bilo tržaškemu deželnemu zboru, naj v mestnem zakonu nekatere reči preuredí v prid mestne okolice. Ali deželni zbor je ta nasvèt odložil, temu nasproti pa sklenil, naj se 1800 okoličanov z mestom združi i naj se dadé mestu neke zastarane pravice. Ako bi to obveljalo, potem bi bila tudi prošnja zgorej imenovanih gospodov zastoj! Zvedeli smo, da državno ministerstvo ne dovoli tega, kar hoče deželni zbor. Toraj pridejo v prvem deželnem zboru zopet na vrsto želje naše okolice. Prav iz srca želimo, da ta zbor potrdi, kar mu je vlada priporočila, ker tako bi se okolici marsikaj polajšalo.

V Kanalu ob Soči 12. aprila. — Že od nekdanj so navadno bili laški dekani, ki so se večkrat le od ljudstva za silo slovenskega jezika naučili; med tem se je pa, se ve da, tudi ljudstvo veliko laških izrazov prisvojilo. Vrh tega je bilo vselej tudi mnogo nemških in laških uradnikov, ki so le za silo slovensko lomili, uradovali so pa po laško in po nemško. Po tem takem ni čuda, da ljudstvo materni jezik le slabo govori, ker nevedé ž njim tuje besede meša. Priprost kmet svojega jezika ne čisla, ker sliši, da ga gospôda zaničuje; on hrepení po laškem in nemškem, deloma tudi zato, da bi se ne dal opehariti Lahu Goričanu, kadar po opravilih v mesto pride. Vendar je začel zdaj kmet spoznavati, da njegov jezik ni več tako neotesan, kakor nekdanj; tega ga prepričujejo novejšje molitvene bukvice in druge knjige, ktere rad bere ali pa brati poslušá; prepričuje ga tudi gladka slovenska beseda, ki mu s prižnice na ušesa doní. Izvedel je pa že on tudi, da njegov jezik ni več tako zavržen, kakor nekdanj, ker sama vlada ga spoštuje in mu vrata v uradnije odpira. Al kmet sam se ne drzne tirjati slovenskega uradovanja, ker se bojí, da bi ga ta ali uni kancelijski gospod pisano ne pogledal. — Nekteri občinski možje pa iz okolice in ž njimi bojda tudi en Lah, ki se je z našim jezikom seznanil, so sklenili, da vsaj v občinski uradnij bodo tirjali slovensko uradovanje, če ne, se bodo kam drugam pritožili. Nekteri „purgarji“ so pa silno zoper to, češ, da kmet pismene slovenščine ne razume, da ni mogoče najti tajnika, ki bi dobro znal pisati po slovensko itd. Toda že priprost človek zná take in enake puhle ugovore posekati, ker pravi, da vsak kmet slovenski jezik razume gotovo boljše kakor laškega ali nemškega. Ustmeno se mora vendar uradnik s kmetom po slovensko pogovarjati, zakaj bi se mu tedaj tudi ne pisalo slovensko? V cerkev hodi ravno tisto ljudstvo, kakor v uradnijo in vendar bi ti gospodje sami rekli, da je duhoven znorel, ako bi na prižnici začel po nemško ali po laško govoriti. Zakaj to? Kmet razume pastirske liste in vse, kar mu s prižnice in spred altarja po slovensko berejo; razume vse pridige, kar jih sliši od vseh treh duhovnov, ker, hvala Bogu, v čisti slovenščini govorijo vsi trije. In le samo uradniških dopisov bi to ljudstvo ne razumelo! Oj, logika! — Da ni mogoče dobiti sposobnega slovenskega pisarja, kaj tacega more trditi le tak Kanalec, kateri misli, da ves svet je v slovenščini tako neveden, kakor on,

kteremu slovenščina mrzi, kakor puranu rdeča ruta. Maternega jezika se noče učiti, ker hoče biti Lah po sili; dasiravno ga je slovenska mati rodila, dasiravno na slovenski zemlji, daleč od laške meje, živi; dasiravno laškega jezika dobro ne zna. Taki so tisti domačini, ki so se v goriških šolah tujega jezika in duha navzeli. V Kanalu so tudi tuji gospodje, pa so slovenskim tirjatvam bolj pravični. V uradni sta dva Nemca in trd Lah, ki sicer žalibog brez tolmača nič opraviti ne more, in vendar vsi trije priznavajo pravico slovenskemu jeziku v uradnih. Sami pravijo, da niso še slišali, da bi v Milanu po nemško, v Frankobrodu po laško ali v Petroburgu po španjsko se uredovalo. Tako nam je Nmec in Lah pravičen, ie marsikter domačin svoj materni jezik zaničuje in še celó v cerkvi brke viha in godrnja, če kako slovensko pesem sliši; slovenske knjige se še ne dotakne ne, kakor da bi bila strupena. Rodoljubne Slovence v pravem pomenu lahko seštejemo.*) Ako ravnopravnost národna po vsem ne prejme veljave, ki ji gré in ji je zagotovljena, omolkniti bodo morali še ti. Minuli postni čas je vrli gosp. dr. Tonkli nameraval kanalski „Leseverein“ v čitalnico prestvariti ali vsaj prekrstiti. Dobili so več „Lesevereinovih“ udov na slovensko stran. Al kaj se zgodi, ko pridejo na glasovanje? Zgoraj omenjeni Nemci in Lahi so glasovali za čitalnico; domači pa, in še celó taki, ki so poprej slovenski glas obljubili, so glasovali za „Leseverein.“ Čitalnica je tedaj splavala po vodi z 7 glasovi zoper 13! Druzega zdaj ne ostaja, kakor samostojno čitalnico napraviti; a malo upanja je, ker manjka trdne volje, toliko potrebne edinosti in pa — materialnih pripomočkov. Bog daj bolje! — To Vam drage „Novice“ naznanjam jez, ki me ne plašijo tisti ljudje, ki so oplášili Vašega dopisnika, ko jim je prav pohlevno povedal resnico. Kakor sršeni brenčijo, kadar jim kdo dregne v gnjezdo. Res, da resnica oči kolje, al resnica je od Boga, in luči ne smemo pod mernik staviti. Bog daj, da Vam morem vprihodnje kaj veselejšega pisati.

Iz Maribora 15. aprila. — Ker se prihodnje nedeljo 22. t. m. praznuje zadnja slovesna beseda tega zimskega tečaja, pri kateri se bo predstavljala tudi igra: „Bob iz Kranja“, se uljudno vabijo vsi čč. člani čitalničini k tej zabavi, ktera se začne ob pol osmih zvečer.

Odbor čitalničin.

Iz Idrije 12. aprila. ☉ — Unidan so „Novice“ željo izrekle, naj bi se pri šolarski maši namesti „hier liegt“ večkrat zapela kakošna slovenska pobožna pesem. Gosp. ravnatelj so res vstregli tej želji, da se ne poje zmiraj „hier liegt“, kajti unidan smo slišali že tudi — „wir werfen.“ Schmerlingova okrožnica je nekdam veléla, da je treba „mit feinem Verständniss die öffentliche Meinung in sich aufnehmen“; vidi se iz gori omenjene premembe, da v Idrii še vrlo ubogajo ono okrožnico.

Iz Loške okolice 16. aprila. —r. — Včeraj — v nedeljo — smo obhajali v Žabnici blizo Loke prav lepo slovenost, ki se v naših krajih redko nahaja. Pridni sadjorejec Matevž Šifrer je prejel častno sreberno svetinjo, ki mu jo je občni zbor kmetijske družbe podelil. Prišel je v ta namen v vsem našem okraji visoko spoštovani kranjski zdravnik gosp. dr. Bleiweis, kterege je sl. kmetijska družba kot svojega namestnika za to naprosila, z mnogimi gospodi iz Kranja in vpričo prečastitega g. fajmoštra Skubica in mnogih kmetov je Šifrerju pripel z narodnimi barvami okinčano medaljo na prsi s primernim nagovorom, v katerem je povdaril veliko čast, ki mu jo je družba skazala, da ga je s tem

znamenjem postavila v prvo vrsto kranjskih sadjorejcev, in ga opominjal, naj vrlo napreduje v vrtnarstvu, ki ni samo le dobiček sadjorejcu, temuč vsej deželi itd. Zeló ginjen se je Šifrer gospodu doktorju zahvalil za veliko čast, ki ga je danes došla. Po končani tej slovesnosti je vsa množica se podala k gosp. fajmoštru, ki so jo preprijazno pogostili. Tu so se napivale mnogo zdravice, in ker se je rodoljubnim gospodom iz Kranja pridružilo tudi nekoliko gospodov pevcev čitalničnih, popevale so narodne pesmice, da je bilo kaj veselo. Žabnici ostane v vednem radostnem spominu ta dan, ki bode lepo tudi koristil napredku sadjorejnemu.

Novomesto 9. aprila. V. — Včeraj smo v tretje v naši čitalnici v igri in v petji slišali mile glase našega slovenskega jezika. — Ni še dolgo sém, kar tukaj prebivajoči Slovenci niso vedeli, je li res, da so na slovenski zemlji, ali prebivajo marveč kot zapuščenci v ptuji deželi. Materni jezik je bil marsikteremu strašilo, in gledali so v njem le polom in prekucijo! Trdovratno, če tudi morda „mehkega srca“, pa so lazili zmerom tisto nenaravno pot, ob ktereji po njih misli raste „Bildung-a.“ Tako pravijo; ali pa je temu res ali ne, ali če ne sedí marveč ob tej poti staro kopito, tega ravno do dobrega ne vém. — Kaj neki — ustili so se — je človeku moč v slovenskem jeziku kaj povedati, kar je znanstveno itd? Te besede so tem možem bile jutranja in večerna molitev, pa prepričati niso se dali, da temuni tako. Ne vedé živahno sprehajajo se po njihovi vonjavni livadi, pa se ustavljajo besedam presvitlega našega cesarja, ki je obljubil vsem narodom svojega cesarstva: ravnopravnost. — Kje neki pa vidijo ti narodnjaki ravnopravnost? Če bi Gali danes še živel, našel bi, da pri nekterih še ni odgojen organ ravnopravnosti. Vendar pa še ne smemo obupati; v 7 ali 9 letih se človek vsaj telesno predrugači; — teže, a vendar se tudi predrugači duševno. Al, da pridem na svoj predmet, moram tukaj, če tudi nerad, končati svoje premišljevanje. Kakor je bilo že zadnjič rečeno, je čitalnični oder in vsa njegova naprava v prav lični podobi sad marljivega gosp. Wagner-ja, kteremu smem tú izreči javno pohvalo. — Včeraj so spravili naši dobrovoljci po vsem Slovenskem znano pomlajeno „Županovo Miciko“ na oder. Dvorana je bila zopet polna radovednih. Igralo se je pa tudi, da je bilo veselje. V gospodični Š. imamo prav krasno „Miciko.“ Njen ženin „Anže“ gosp. S. je izvrstno igral in pel. Ravno taka hvala gré „Županu“ gosp. K., ki je bil župan z dušo in s telesom. „Podgorska“, gospá O., „Glažek“, vinjen šribarček, gosp. R., „Süssmilch“, gosp. V., in „Windberg“ gosp. G. so se prav lepo vrstili okoli prejšnjih, ter tudi njim gré velika pohvala. — Ako bode čitalnica naša le zmirom s tako lepo združeno močjo svoje naloge spolnovala, gotovo bode dopolnila svoj namen!

Iz Ljubljane. (Gosp. volilcem ljubljanskega mesta!) Šestokrat stopa mestjanski volitni odbor pred Vas in Vam priporoča za volitev v mestni zbor (Gemeinderath) možé, kateri so Vašega zaupanja popolnoma vredni. Volitni odbor, zvest svojemu dozdanjemu načelu, priporoča Vam možé, ki so pokazali, da ljubijo domovino in narod naš, — kterim je mar zato, da si naše glavno mesto duševno in materijalno na bolji stan pomore, — kterim je razvitek samoupravja podlaga občinskega napredka, — kteri pa tudi na korist vsemu temu delati hočejo. Ne gledé na drugačne okoliščine volite edini po našem nasvetu in pridite vsi volit na odločeni dan prve volitve, pa tudi druge, ako bi ta potrebna bila, ker ta — druga — je enako važna. Mi tako-le mislimo: Ako gré mestu našemu dobro, gré dobro tudi posamnim mestjanom!

*) Radostni beremo v današnjem Matičinem naznanilu pristop mnogih rodoljubov iz Kanala. Vred.

Gosp. volilcem, ki volijo v pondeljek 23. dne t. m. 4 odbornike v 3. razred, priporočamo:

gospoda Jožefa Debevca, trgovca in posestnika,
 „ Janeza N. Horaka, hišnega posestnika,
 „ dr. Jožefa Orla, posestnika in ces. notarja,
 „ Jožefa Šventnerja, hišnega posestnika.

Gosp. volilcem, ki v torek 24. dne t. m. volijo tri odbornike v 2. razred, priporočamo:

gospoda viteza Fr. Kalteneggerja, c. k. finančnega svetovalca,

„ dr. Lovro Tomana, advokata,
 „ dr. Alojzija Valenta, c. k. profesorja.

Gosp. volilcem, ki v četrtek 26. dne t. m. volijo dva odbornika v 1. razred, priporočamo:

gospoda Antona Frölich-a, posestnika,
 „ Jožefa Pleiweisa, trgovca in posestnika.

V Ljubljani 11. aprila 1866.

Mestjanski volilni odbor.

— V zboru kmetijskega odbora 15. dne t. m. je bil temeljito in po razmerah naše dežele dobro prevdarjeno sporočilo gosp. župana dr. Costa, kot družbenega odbornika, o prašanji, ki ga je družbi stavilo c. kr. ministerstvo pravosodja: ali naj se odpravi do zdaj veljavna postava zastran odrtije (Wucher) ali ne, enoglasno sprejeto, in ves spis, ki naj se pošlje ministerstvu kot spomenica, z občno pohvalo potrjen. Ogledovaje preteklost in druge države po svetu povdarja 1) posebno to, da ta postava je tako le na papirji, ker se po naravni ali krivi poti skor nobeden ne drži zapovedi, da bi se od 100 gold. jemalo le 5 ali k večjemu 6 gold. obresti (činža), 2) da hranilnice (šparkase) so že odvezane te postave; po takem naj se odpravi zastarala ta postava, zraven pa skrbi, da se osnovajo hipotečne (zastavne) banke. In, kakor smo gori rekli, pritrtil je ves odbor temu predlogu. — Ker v odbor za posvetovanje novih družbenih postav 23. januarja l. l. izvoljeni odsek še ni do zadnjega prevdaril osnove, ki jo je izdelal vitez Guttmannsthal, in ker se prihodnja vredba krajev podružnic ne more popred ustanoviti, dokler ni politična organizacija gotova, se je sklenilo, da letni zbor družbini bode po navadi novembra meseca.

— Sl. c. k. deželno predsedstvo se je v posebnem dopisu od 11. t. m. predsednikoma čitalnice in „Sokola“ zahvalilo za zdatni dar, ki je ubozim Dolencem došel po glediščini, z občno pohvalo sprejeti „besedi“ 2. dne t. m. in jima naročilo, naj se v imenu deželnega predsedstva zahvalita vsem, ki so kakor koli pripomogli k milodarni tej „besedi.“

— „Triglav“ nam iz Dunaja donša veselo novico, da je državno ministerstvo razprave deželnega zbora o predlogu dr. Bleiweis-a zaradi šolskih zadev natanko pretehtalo in našlo, da odborovo sporočilo ima veliko resnice v sebi. Da se v naših sedanjih poglavnih ljudskih šolah učenci ne naučijo ne slovenski ne nemški (zavolj tiste nesrečne mešance!) potrjujejo tudi izvedenci; ministerstvo hoče, da se temu v okom pride in se bode za to v prevdarek vzelo, kar je nasvetovalo odborovo sporočilo; — v realkih in gimnazijah vidi ministerstvo, da slovenščina peša in da se mora drugačna pot nastopiti; ako bi se v tem tako ravnalo, kakor velevala „osnova za organizacijo srednjih šol“ od leta 1849. o maternem jeziku, bi se pač kmali obrnilo vse na bolje. Če tudi sl. ministerstvo zdaj še ne bo po vsem izvršilo predloga gori omenjenega, vendar ne bo dopustilo, da se ne zboljša to, kar se že zdaj po postavah zboljšati more. — Bravši to novico, ki nam saj nekoliko lajša potrta srca, prašamo našo sl. šolsko oblastnijo: kam se je zgubil ukaz c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk od 8. avgusta 1859. leta

(natisnjen v državnem zakoniku od 20. avgusta) zaradi gimnazijskih šol? Ni od več, da ga navajamo v glavnem obsežku tukaj: „V gimnazijah — pravi — tacih dežel, kjer večina ljudstva ni nemškega jezika, nima več veljati ces. ukaz od 9. dec. 1854, po katerem je v viših razredih večidel moral biti učni jezik nemški, ampak le toliko se ima povsod nemščina učiti, da jo govori in piše vsak, ki je gimnazijske šole dovršil.“

— Da hranilnica naša nikakor ni več skópa s posojili po kmetih, pričala je zopet seja v pondeljek, pri kateri je 47 posojil dala večidel v manjših zneskih po 100 do 300 gold., nekoliko pa tudi večih na dolensko, notranjsko in gorensko stran, kjer so ljudje čedalje v večih denarnih stiskah.

— Iz Krškega donša „Triglav“ novico, da že prihodnjega majnika meseca bode novi most čez Savo pri Krškem gotov in da bode prav trden in lep most.

— V petek 20. dne t. m. popoldne ob 5. uri ima pravoznanska družba v dvorani mestne hiše svoj letni zbor.

— Ravnokar sta nam iz Prage došla dva zvezka izvrstne Grbčeve „Lire Sionske“, 4. list za mesec april, in 1. list za januar. Nadjamo se, da noben učitelj na Slovenskem in noben cerkveni pevec ni brez „Lire Sionske.“

— Življenjepisu, ki ga je spisal gosp. pl. Radič, pridjana podoba Valvazorjeva se dobiva v bukvarnici Wagnerjevi po 30 kr.

— Od gosp. A. Zupana se napoveduje slovenska štenografija, — od gosp. Fr. Marna slovenski prevod Körnerjevega Nikola Zrinskega, — za 20. dan pa 1. zvezek „Klasja z domačega polja.“

— 6. list Lukšičevih „Slavische Blätter“ je zopet poln lepih stvari, med katerimi je posebno mična slovaška narodna pripovedka „Lubka.“

— (Poslano.) „Zukunft“ na Dunaji donša zdaj poredoma dopise iz ogerskega dež. zbora od moža, ki je prijatelj ondašnjih slovanskih poslancev. Tudi slovenske zadeve so vrlo zastopane; posebno kažemo tu na „kamnitna pisma iz Krasa.“ Naročnina je 3 gold. 50 kr. za četrto leta, na mesec dni pa 1 gold. 30 kr.

— (Naznanilo.) Kmetijska naša družba je prejela srečk (lozov) za kmetijsko razstavo, ki bode maja meseca na Dunaji. Srečke se dobé v pisarnici naše kmetijske družbe (v Salendrovih ulicah) po 50 nov. krajc., s katerimi dobí, kdor je srečen, kmetijsko orodje, celó živino itd. Sezimo po njih!

— Druga „beseda“, ki jo je v nedeljo napravila čitalnica, združena z „južnim Sokolom“ v gledišču, izvršila se je na vsako stran zopet tako slavno, da se je vsacemu rodoljubu srce širilo o njenem izidu. Gledišče v vseh prostorih čez in čez polno, kazalo je zopet, da še ni propala bela Ljubljana, in kar sta „Sokol“ in čitalnica kazala ta večer svetu, pričalo je visoko stopnjo umetniško. Klasični zbor „Jadransko morje“, spremljan na glasoviru res izvrstno po gospodičini M. Hohnovi, komično „Radostno potovanje“, in impozantna „Popotnica Templarjev“ zbudili so pod vodstvom Fabjanovim tako občno navdušenje, da se je gledišče zibalo; tako pa je tudi z veliko pohvalo pel gosp. V. Koloretto Ipavčevo „Vabilo“ in Mašekov „Kam?“ — Za tem muzikalnim delom je sledila burka „Ključec je od smrti vstal“, ktero sta gospoda Drahsler in Koblar tako izurjeno igrala, da bi lahko marsikterega glediščinega komika poslali k njima v šolo; uni živo srebro, ta osebljeni patos. Ni tedaj čuda, da smeha ni bilo ne konca ne kraja. Po „Ključcu“ pa je stopil „Sokol“ s svojimi produkcijami na oder; skupine (grupe) 16 „Sokolov“

so, ako bi še treba bilo, pritrdile slavo „Sokolovo.“ Krona današnji „besedi“ pa so bili marmorni kipi (štatve) starinske in sedanje plastike po Kanovi, Thorwaldsen-n, Götzenbergu, Schwanthalerju itd., ki sta jih predstavljala gospóda F. Vidic in V. Koloretto. Vse se je čudilo tem predstavam, ki jih Ljubljana v taki krasoti in dovršenosti ni še videla; vsaka situacija je bila tako estetično posneta po podobah gori imenovanih umetnikov in po prekrepih telesih tako pred oči postavljena, kakor da bi jih bili oni mojstri res iz marmora izsekali bili. Težko bi bilo reči, kaj je bilo lepše mimo družega. Zavzeto občudovanje se je na posled razlilo v viharno pohvalo, in res prav po zasluženju. — Govorivši o „Sokolovih“ produkcijah, naj omenimo gospoda Novaka, ki je pri vajah njihovih jim marsiktero zanimivo novost pokazal.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Kar smo vedeli danes teden zavoljo vojske, to vemo danes; nič še ni gotovega. Včasih se prikaže žarek mirú, a kmali zgine kot veša. Na Pruskem in Laškem se delajo čedalje večje priprave za boj. Zdaj je vrgla pruska vlada nasvèt neke preuredbe „nemškega bunda“ vmes; al bati se je, ako je res tak, kakor ga popisuje pariški časnik „Memorial diplomatique“, da ne bode oljka mirú izrastla iz tega semena; — pruska vlada namreč hoče trojno skupnino: eni — severni — naj bode Prusija matica, drugi — južno-zahodni — Bavarija; tretja, samica, naj bode Avstrija. Govori se, da francozka vlada postavi na nemško in laško mejo svojo armado, da pazi, kaj bode; ruska se tudi oborožuje čedalje bolj, in celó turška hoče 60.000 vojakov pripravljenih imeti, ki naj bi čuli nad krščanskimi deželami in planili v Moldavo in Vlahijo, ako bi treba bilo. V teh podonavskih deželah pa je vse zeló zmedeno; eni si celó domišljujejo ljudovlado (republiko), drugi pa nasvetujejo princa Karola Ludevika Hohenzollernskega, ki je nekđaj bil pruskega ministerstva predsednik. — V Galiciji je obljuba Nj. Veličanstva, da se bode želja ondašnjega dež. zbora po galicijskem dvornem kancelarju ob svojem času v resni predarek vzela, med Poljaki izbudila veliko radost; tudi Rusini bi bili tega veseli, ako bi jim žalibog! Poljaki ne bilo to, kar so magjaroni in nemškutarji v družih deželah. — Veselo novico donaša „Graz. Ztg.“, da državni minister si neki zraven sebe želí svetovalcev iz vsake deželne skupine. — Kakor „Czas“ pripoveduje, so presvitli cesar v pogovoru s poljsko deputacijo kazali, da jim Schmerlingovo ministerstvo ni kaj v blagem spominu. — Česki časniki pripovedujejo, da Njih eskc. grof Leon Thun, bivši minister, začasno nadomestuje prvega vrednika dunajskega časnika „Vaterland“, ker so lastniki tega časnika dozdanjemu vredniku nanagloma slovó dali. — Popotnikom v Jeruzalem se je sitna zapreka zgodila; tisti goljufni človek na Dunaji, Tuvora po imenu, ki je osnoval to potovanje in od 209 popotnikov denar vzela za pot v Jeruzalem in nazaj, je sam sebe, ženo in dva svoja otroka na Dunaji zavdal. Ko so romarji imeli nazaj se vrniti, ni bila ladija plačana. V taki zadregi niso vedeli, kaj bi počeli, dokler na svoje stroške ne najamejo ladije Loydove. To se je zgodilo, in prve dni majnika pričakujejo se domú. Med njimi sta po takem tudi gosp. Luka Jeran in gospod kaplan brezovški. — Moravanski vremski prerok napoveduje zadnje dni tega mesca mraz in slano, — da bi mu pač spodletelo to prerokovanje, ki nam vzame lepe pridelke, ki se jih zdaj po pravici nadjamo.

 Gospod Janez Tomšič, ki v naši okolici sloví za najbolj izvedenega svilorejca, ima še lepih in prav zdravih svilodnih jajčic (semena) po prav nizki ceni na prodaj. Pa kdor misli, naj se skoraj oglasi, ker kmali bojo iz jajčic gosenci lesti začele.

V Bistrici na Notranjskem.

Denarni zapisnik Matičini.

Novi udje:

a) kot ustanovniki:

Slavna knjižnica frančiškanskega samostana v Ljubljani	40 gold.
Gospod Gregel Janez, kaplan v Laškem trgu	10 „
„ Wolf Andrej, dekan v Kanalu	20 „
„ Wolf Ivan, podružnik v Kanalu	20 „
„ Mikuš Franjo, župnik v Doberni na Štajarskem	— „
„ Weber Adolf, kr. više gimnazije ravnatelj v Zagrebu	50 „

b) z letnim doneskom:

„ dr. Tonkli Jožef, advokat v Kanalu	2 „
„ Ivančič Jožef, notar v Kanalu	2 „
„ Makarovič Andrej, kaplan v Kanalu	2 „
„ Strukelj Gregor, vikar v Kanalu	2 „
„ Grosskopf Matija, župnik v Brezji na Štajarskem	2 „
„ Kosi Božidar, kaplan pri sv. Marjeti na Pesnici	2 „
„ Schrei Jože pl. Redelwert, doslužen c. k. računstva svetovalec v Ljubljani	2 „
„ Činkovič Jože, beneficiat v Doberlivasi na Koroškem	2 „
„ Kapun Valentin, kaplan v „ „ „	2 „
„ Lijavnik Janez, prost v „ „ „	2 „

Stari udje, ki so plačali za 1865. ali 1866. leto:

a) ustanovniki:

za 1865. leto: Gg. Žuža Anton, Arzenček Matija, dr. Krek Gregor (prestopil med ustanovnike), Meško Jakob, Ličan Škender, Spenger Gregor, Trstenjak Jakob, Beženšek Juri, Šuman Jozip, Majciger Janez, Modrinjak Matija, Skrbec Davorin.
za 1866. leto: Gg. Šavperl Dragotin, Ajdovska čitalnica, dr. Hrast Ivan, Hašnik Jožef, Lampe Jožef, Mahkot Ivan, Balon Anton, Bradaška Franjo, Pavlič Valentin, Kovačič Davorin, Videršek Matija.

b) Letniki:

za 1865. leto: Gg. Trampuš Janez, Miklosič Ivan, Čuček Jožef.
za 1866. leto: Gg. Trampuš Janez, Bizjak Jakob, Zorman Anton, Voglar Jožef, Peharec Alojzi.

V Ljubljani 16. aprila 1866.

Dr. Jer. Zupanec.

Milodari za Dolence.

Neimenovan duhoven iz T. 12 gold.

Kursi na Dunaji

17. aprila 1866		v novem denarju	
Državni zajemi ali posojila.			
5% obligacija od leta 1859		Kreditni lozi po g. 100	72.50
v novem dnar. po 100 g. g.	59.—	4½% Tržaški lozi po 100 „	108.00
5% nar posojilo od l. 1854 „	60.—	5% Donavsko-parabrod-	
5% metalike	56.60	ski po g. 100	77.00
4½% „	55.65	Knez Esterhazy. po g. 40 „	78.00
4% „	49.50	Knez Salmovi po g. 40 „	26.50
3% „	41.00	Knez Palfyovi po g. 40 „	22.00
2½% „	54.50	Knez Claryovi po g. 40 „	23.00
1% „	—	Knez St. Genoisovi po g. 40 „	20.79
Obligacije zemlišn. odkupa.			
(po 100 gold.)			
5% doljno - avstrijske g.	77.00	Knez Windischgrätz. po g. 20 „	14.—
5% ogerske	60.75	Grof Waldsteinovi po g. 20 „	17.—
5% hrvaške in slovanske „	62.00	Grof Keglevičevi po g. 10 „	13.—
5% krajske, štajarske,		Budimski . . . po g. 40 „	21.09
koroške, istrijske „	82.00	Denarji.	
Državni zajemi z lotrijami.			
Zajem od leta 1860	74.40	Cesarske krone	14.07
„ „ „ 1860 petink. „	84.40	Cesarski cekini	5.12
„ „ „ 1839	129.25	Napoleondori 20 (frankov) „	8.58
„ „ „ 1839 petink. „	134.25	Souvraindori	10.05
5% narodni od leta 1854 „	71.50	Ruski imperiali	8.00
Dohodkine oblg. iz Komo „	15.50	Pruski Fridrikdori	9.00
		Angleški souvaindori	10.50
		Louisdori (nemški)	—70
		Srebro (ažijo)	106.—